

УДК 591.43:636.4:636.087.7

Огороднічук Г.М., кандидат с.-г.наук, доцент
e-mail: *Ogorodnitchuk71@mail.ru*
Вінницький національний аграрний університет

ПРОДУКТИВНІСТЬ ТА СТАН ОРГАНІВ ТРАВЛЕННЯ У СВИНЕЙ ЗА ДІЇ КОРМОВИХ ДОБАВОК

Встановлено ефективність використання трикомпонентного ферментного препарату на різних за поживною цінністю раціонах, а також білково-вітамінної мінеральної добавки ПКД-10 при відгодівлі свиней, їх вплив на продуктивність та стан органів травлення.

За дії введених кормових добавок до раціону свиней, середньодобові прирости тварин третьої групи були на 14,1%, тварин другої групи на 13,9% та тварин четвертої групи на 12,6% вищі в порівнянні з свинками контрольної групи, а ось у свинок четвертої групи порівняно із свинками третьої групи середньодобовий приріст був нижчий на 1,3%.

При включенні до раціонів молодняка свиней 0.11% від маси концентрованих кормів трикомпонентного ферментного препарату і кормової добавки ПКД-10 в кількості 10% від маси зернових кормів у поєднанні з ним спостерігається збільшення товщини стінки шлунка за рахунок потовщення слизової та м'язової оболонок. Під впливом даних кормових добавок підсилюється функціональна активність печінки та підшлункової залози.

Ключові слова: *кормова добавка, молодняк свиней, жива маса, прирости, продуктивність трикомпонентний ферментний препарат, ПКД-10, внутрішні органи, тонкий кишечник, товстий кишечник, шлунок, кишечник, печінка.*

Постановка проблеми. Відомо, що на структуру травної системи на формоутворюючі процеси в ній значно впливає фактор живлення, який проявляється при безпосередній дії складових частин корму на стінки травного тракту [2, 6]. Цей вплив здійснюється через нервову систему, як ланку, що забезпечує тісний зв'язок організму із зовнішнім середовищем і викликає ті чи інші зміни в ньому, характерні для даного виду корму.

У свинарстві основними концентрованими кормами є ячмінь, овес, жито, непродовольча пшениця і продукти їх переробки. Потенціал цих кормів при годівлі тварин із однокамерним шлунком не повною мірою використовується організмом через значний вміст клітковини.

Низька перетравність зернових зумовлена тим, що окрім клітковини в них у значних кількостях містяться інші некрохмалісті полісахариди зокрема бета- глюкани і пентозани. З метою підвищення конверсії зернових кормів і проблемних складових раціонів, сприяння травленню та зростанню продуктивності свиней все ширше застосовуються різноманітні добавки і препарати. Серед яких провідне місце займають ферментні препарати, премікси та інше. Перш за все, їх застосування значно здешевлює корми (до 10%) і покращує їх засвоєння організмом [4, 5, 8].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ферментні препарати, премікси, білково-вітамінні мінеральні добавки промислове виробництво яких практикується у багатьох країнах світу, мають широке застосування при відгодівлі сільськогосподарських тварин. Ефективність згодовування яких в значній мірі залежить від складу раціону, функціонального стану органів травлення, системи утримання [1, 3, 9, 10].

Метою наших досліджень було дослідити вплив комплексного трикомпонентного ферментного препарату і кормової добавки ПКД-10 на різних за поживною цінністю раціонах на продуктивність та стан органів травлення у свиней.

Матеріал і методи досліджень. Науково-господарський дослід проводився на чотирьох групах-аналогах свинок великої білої породи, по 15 голів в кожній (табл. 1). Початкова жива маса становила 26,4 кг.

Таблиця 1

Схема науково-господарського досліджу

Групи	Кількість тварин	Характеристика годівлі по періодах	
		зрівняльний	основний
1 – контрольна	15	ОР*	
2 – дослідна	15	ОР	В ОР 10 % зернових кормів замінили ПКД-10
3 – дослідна	15	ОР	В ОР додавали 0,11% від маси концентрованих кормів трикомпонентного ферментного препарату
4 – дослідна	15	ОР	В ОР 10% зернових кормів замінили ПКД-10 + 0,11% від маси концентрованих кормів трикомпонентного ферментного препарату

Примітка: *ОР – основний раціон

Тварини контрольної групи одержували 0,5 кг пшеничної дерті, 1,5 кг ячмінної дерті, 0,1 кг соєвого шроту, 0,1 кг різнотравного сінного борошна, 3 кг бурякового жому. В другій дослідній групі 100 г соєвого шроту замінювали 200 г ПКД-10. Тваринам третьої дослідної групи до основного раціону додавали 2,2 г трикомпонентного ферментного препарату, а піддослідні свинки четвертої групи замість 100 г соєвого шроту одержували 200 г ПКД-10 і 2,2 г трикомпонентного ферментного препарату. В даному випадку основний раціон піддослідних свинок був незбалансований за цілим рядом елементів живлення, а саме за основними незамінними амінокислотами (лізин, метіонін + цистин), мінеральними елементами (кальцій, фосфор, залізо, мідь, цинк, кобальт, марганець) та вітамінами (рибофлавін, пантотенова кислота, нікотинова кислота, ціанкобаламін).

З метою покриття дефіциту вище згаданих елементів основний раціон свинок другої дослідної групи балансували кормовою добавкою ПКД-10.

Збагачення раціонів свиней другої дослідної групи кормовою добавкою ПКД-10 повністю забезпечило їх мінеральними елементами та вітамінами, а також призвело до збільшення кількості перетравного протеїну порівняно з контрольною групою і кращому співвідношенні амінокислот в раціонах.

Піддослідні тварини третьої групи додатково до основного раціону одержували трикомпонентний ферментний препарат, а свинкам четвертої групи, навпаки, до збалансованого добавкою ПКД-10 раціону додавали трикомпонентний ферментний препарат.

Рецептура ПКД-10 розроблена Інститутом кормів УААН і Трипільським біохімічним заводом Обухівського району, Київської області (табл. 2).

Трикомпонентний ферментний препарат виробництва Ладжинського НВО "Ензім" представляє собою суміш ферментів амілосубтиліну, протосубтиліну і пектинази.

Амілосубтилін Г – це порошок, одержаний при вирощуванні культури *Vac. Subtilis* глибинним способом. Містить *L*-амілазу, нейтральну і слаболужну протеази, β -глюканазу. В бактеріальній *L*-амілазі на відміну від інших крім кальцію міститься і цинк. Оптимум рН 6-6,5.

Таблиця 2

Склад повноцінної кормової добавки (ПКД-10) для свиней на відгодівлі

Показник	Склад ПКД-10, %
Ліпрот СГ-9, %	50
Висівки пшеничні, %	21
М'ясо-кісткове борошно, %	13
Крейда, %	12
Кухонна сіль, %	4
Бета-каротин, мг/кг	36
Вітамін В ₁₂ (ціанкобаламін), мг/кг	0,2
Мікроелементи, мг/кг:	
залізо	100
мідь	62,2
цинк	176,3
кобальт	12
йод	8
Якісні показники ПКД-10:	
кормові одиниці	0,73
обмінна енергія, МДж	7,9
протеїн, %	91,3
лізин, %	4,1
метіонін+цистин, %	0,35
кальцій, %	7
фосфор, %	5,9
натрій, %	1,1
вітаміни, мг/кг:	
В ₂ (рибофлавін)	43,1
В ₃ (пантотенова кислота)	20,4
В ₅ (нікотинова кислота)	137,5
В ₁₂ (ціанкобаламін)	248
бета-каротин	36
мікроелементи, мг/кг:	
залізо	100
мідь	62,2
цинк	176,2
кобальт	12
йод	8

Протосубтилін Г – являє собою порошок, одержаний при вирощуванні культури *Vac. Subtilis* глибинним способом. Містить нейтральну і лужну протеази, *L*-амілазу і β -глюканазу. Протеолітичний комплекс крім протеїназ включає велику кількість пептидаз, тому його дія значно ширша, ніж пепсину, трипсину і хімотрипсину разом взятих. Оптимум рН 7,5-6,0. Він проявляє свою каталітичну здатність в верхніх шарах вмістимого шлунка, де пепсин не працює через високу лужність, трипсин і хімотрипсин відсутні.

Пектиназа – амілолітичний фермент, що діє на пектинові речовини і розщеплює їх до галактуранової, пектинової кислот, одержують фермент мікробіологічним шляхом.

Основні показники досліджень оброблені біометрично [7].

Результати досліджень та їх обговорення. Дослідження показали, що досліджувані кормові добавки сприяли підвищенню інтенсивності росту піддослідних свиней (табл. 3). Фактично середньодобові прирости свиней контрольної групи були найнижчими тобто – 396 г проти 451 г в другій, 452 г в третій та 446 г у четвертій групах. Звертає, на себе увагу і те, що тварини четвертої дослідної групи, яким вводили трикомпонентний ферментний препарат до збалансованого раціону мали гіршу продуктивність порівняно з тваринами третьої групи, що одержували трикомпонентний ферментний препарат на фоні незбалансованого раціону.

Таблиця 3

Прирости живої маси піддослідних свиней

Показник	Групи			
	1–контрольна	2–дослідна	3–дослідна	4–дослідна
Жива маса на початок основного періоду, кг	26,9	26,3	26,5	26,0
Жива маса на кінець досліду, кг	84,0±2,5	91,3±1,6*	91,7±2,5*	90,3±1,7*
Приріст маси за період досліду, кг	57,1±1,9	65,1±1,4**	65,2±1,6**	64,3±1,6**
Середньодобовий приріст, г	396±9,6	451±10,0**	452±8,1**	446±7,9**

Середньодобові прирости тварин третьої групи були на 14,1%, тварин другої групи на 13,9% та тварин четвертої групи на 12,6% вищі в порівнянні з свинками контрольної групи, а ось у свинок четвертої групи порівняно із свинками третьої групи середньодобовий приріст був нижчий на 1,3%.

За основний період досліду від свинок другої групи одержали приріст на 8 кг, третьої групи на 8,1, а четвертої групи на 7,2 кг більший від тварин контрольної групи. Різниця була однаково вірогідна ($P < 0,01$) між контрольною та дослідними групами, як за приростами живої маси, так і за середньодобовими приростами. Тварини четвертої групи, яким вводили трикомпонентний ферментний препарат до збалансованого кормовою добавкою ПКД-10 раціону, за основний період досліду одержали знову ж таки менший приріст на 0,9 кг, ніж свинки, яким додавали лише трикомпонентний ферментний препарат до незбалансованого раціону.

Одержані дані свідчать про те, що згодовування кормової добавки ПКД-10 у поєднання з комплексним ферментним препаратом призвело до потовщення стінки шлунка за рахунок слизової і серозно-м'язової оболонок у фундальній (8%) та пілоричній (11,9%) зонах. У тварин, що одержували додатково до основного раціону лише комплексний трикомпонентний ферментний препарат, спостерігалось потовщення стінки шлунка (9,8%) а також її серозно-м'язової оболонки (11,9%) у кардіальній зоні (табл. 4).

Особливість структурних змін пілоричної зони шлунка полягає в тому, що збільшення товщини стінки шлунка у молодняку свиней другої і третьої груп відбувалось в основному за рахунок потовщення серозно-м'язової оболонки. При дослідженні морфологічних показників кишкового тракту у піддослідних свинок вірогідних міжгрупових змін не спостерігалось.

Таблиця 4

Морфологічна характеристика шлунка піддослідних свиней

Показник	Групи тварин		
	1–контрольна	3–дослідна	4–дослідна
КАРДІАЛЬНА ЗОНА			
Товщина стінки, мм	10,41±0,20	11,43±0,30**	10,84±0,50
в т.ч. слизова оболонка, мм	2,01±0,05	2,03±0,003***	2,04±0,05
серозно-м'язова, мм	8,40±0,20	9,40±0,20	8,80±1,8
ФУНДАЛЬНА ЗОНА			
Товщина стінки, мм	6,00±0,05	5,90±0,14	6,49±0,10***
в т.ч. слизова оболонка, мм	3,00±0,06	2,80±0,09	3,49±0,12***
серозно–м'язова, мм	3,00±0,07	3,10±0,12	3,00±0,08
ПІЛОРИЧНА ЗОНА			
Товщина стінки, мм	10,84±0,2	11,65±0,34*	12,14±0,26***
в т.ч. слизова оболонка, мм	2,36±0,06	2,43±0,06	2,56±0,08
серозно–м'язова, мм	8,48±0,21	9,22±0,2	9,58±0,21**

Однак у тварин третьої дослідної групи дещо збільшувалася, порівняно з свинками контрольної групи, маса та довжина тонкого і товстого відділів кишечника (табл. 5).

Таблиця 5

Морфологічні показники кишечника піддослідних свиней

Показник	Групи тварин		
	1–контрольна	3–дослідна	4–дослідна
Товстий кишечник			
Маса, кг	1,40 ± 0,15	1,54 ± 0,005	1,21 ± 0,02
Довжина, м	5,70 ± 0,42	5,8 ± 0,36	5,0 ± 0,47
Тонкий кишечник			
Маса, кг	1,41 ± 0,13	1,63 ± 0,13	1,53 ± 0,16
Довжина, м	19,9 ± 1,31	20,3 ± 0,25	19,6 ± 0,86

При вивченні основних морфологічних показників печінки піддослідних тварин, у четвертій групі спостерігалася тенденція до збільшення маси печінки. Кількість ядер на 1 мм² площі печінки у свиней цієї групи була на рівні контролю, а у тварин третьої групи дещо зменшилася (різниця не вірогідна) (табл. 6).

Таблиця 6

Морфологічна характеристика печінки свиней

Показник	Групи тварин		
	1–контрольна	3–дослідна	4–дослідна
Маса, кг	1,48 ± 0,04	1,56 ± 0,07	1,34 ± 0,003
Кількість ядер на 1 мм ² , шт	3349 ± 113	3191 ± 172	3366 ± 75
Розміри ядер:			
діаметр, мкм	4,28 ± 0,04	4,11 ± 0,05**	4,57 ± 0,05***
об'єм, мкм ³	41,0	36,3	49,9
Кількість каріоплазми на 1 мм ² , тис. мкм ³	137	115	167

У піддослідних свинок четвертої групи у зв'язку із збільшенням кількості ядер (на 1 мм² шт.) та їх об'єму (мкм³) збільшилася і кількість каріоплазми на 1 мм² (мкм³) на 21,8%,

що свідчить про посилення діяльності печінки при згодовуванні ПКД-10 в поєднанні з трикомпонентним ферментним препаратом.

У тварин третьої дослідної групи зменшився діаметр ядер, відповідно кількість каріоплазми також була меншою в порівнянні з контролем на 16,1%.

Підшлункова залоза – це орган, який бере участь у травленні і регуляції вуглеводного, ліпідного і білкового обміну. Стан підшлункової залози в багатьох випадках залежить від умов годівлі. При недостатньому живленні зменшується маса залози, а кількість острівців Лангерганса збільшується. Дані таблиці 7 свідчать про те, що в підшлунковій залозі свиней першого науково-господарського досліді під дією досліджуваних факторів пройшли певні зміни.

Таблиця 7

Морфологічні показники екзокринної частини підшлункової залози свиней

Показник	Групи тварин		
	1–контрольна	3–дослідна	4–дослідна
Кількість ядер на 1 мм ² , шт	5183 ± 96	4829±103*	5489±141
Розміри ядер:			
діаметр, мкм	3,93 ± 0,04	4,28±0,05***	4,34±0,05***
об'єм, мкм ³	31,7	41,0	42,7
Кількість каріоплазми на 1 мм ² , тис. мкм ³	164	197	234

Так, у свинок третьої дослідної групи вірогідно зменшувалася кількість ядер на 1 мм² на 7,0% (P<0,05), тоді як у тварин четвертої групи спостерігалась тенденція до їх збільшення.

Діаметр ядер у тварин третьої та четвертої дослідних груп порівняно з контролем також збільшився (P<0,001). Відомо, що із збільшенням кількості плазми збільшується синтез поживних речовин клітини, тому збільшення кількості каріоплазми у тварин третьої та четвертої груп вказує на більш інтенсивне виділення травних соків підшлунковою залозою.

Висновки. 1. За дії введених кормових добавок до раціону свиней, середньодобовий прирости тварин третьої групи були на 14,1%, тварин другої групи на 13,9% та тварин четвертої групи на 12,6% вищі в порівнянні з свинками контрольної групи, а ось у свинок четвертої групи порівняно із свинками третьої групи середньодобовий приріст був нижчий на 1,3%.

2. Включення до раціону молодняку свиней комплексного трикомпонентного ферментного препарату в дозі 2,2 г на голову за добу і кормової добавки ПКД-10 у поєднанні з вказаним ферментним препаратом призводило до збільшення товщини стінки шлунка за рахунок потовщення слизової та м'язової оболонок.

3. Згодовування свиням трикомпонентного ферментного препарату та кормової добавки ПКД-10 в поєднанні з ним, викликало відповідно збільшення розмірів кишкового тракту та посилення функціональної діяльності печінки і підшлункової залози.

Список використаної літератури

1. Ібатуллін І.І. Годівля с.-г. тварин / І.І. Ібатуллін, Д.О. Мельничук, Г.О. Богданов, та ін: підручник. – Вінниця: Нова Книга, 2007. – 616 с.
2. Каплан Л.А. Практикум з гістології з основами ембріології.– К.: Радянська школа, 1965.– С. 5–30.
3. Карунский О.Й. Вплив ферментного препарату «Лізоцим» на ріст молодняку свиней на відгодівлі / О.Й. Карунский, І.В. Ніколенко. – Науково-технічний бюлетень НДЦ біобезпеки та екологічного контролю ресурсів АП. Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет. – Т.4. – № 1. – 2016. – С.54-59.
4. Кіщак І.Т. Виробництво і застосування преміксів / І.Т. Кіщак.– К.: Урожай, 1995.– 271 с.

5. Крохина В.А. Откорм свиней на комбикормах с новой ферментной добавкой / В.А. Крохина, А.В. Карabanов, Э.В. Удалова, Т.М. Рыжова // Зоотехния. – 2001. – № 10. – С.19-21.
6. Мазуренко Н.А. Адаптивное изменение внутренних органов у бычков / Н.А.Мазуренко, В.К.Юрченко // Животноводство.– 1985.– № 6.– С. 50-52.
7. Плохинский Н.А. Руководство по биометрии для зоотехников / Н.А. Плохинский. – М.: Колос, 1969. – С. 352.
8. Поліщук А.А. Сучасні кормові добавки в годівлі тварин та птиці / А.А. Поліщук, Т.П. Булавкіна // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – Полтава, 2010. – № 2. – С.63-66.
9. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин / [Костенко В.М., Сироватко К.М., Панько В.В. та ін.] – Вінниця: РВВ ВДАУ, 2007. – 244 с.
- 10 Свеженцов А.І. Нормована годівля свиней / А.І. Свеженцов, Р.Й. Кравців, Я.І. Півторак. – Львів, 2005. – 385 с.

References

1. Ibatullin I.I. Hodivlia s.-h. tvaryn / I.I. Ibatullin, D.O. Melnychuk, H.O. Bohdanov, ta in: pidruchnyk. – Vinnytsia: Nova Knyha, 2007. – 616 s.
2. Kaplan L.A. Praktykum z histolohii z osnovamy embriolohii. – K.: Radianska shkola, 1965.– S. 5–30.
3. Karunskiy O.I. Vplyv fermentnoho preparatu «Lizotsym» na rist molodniaku svynei na vidhodivli / O.I. Karunskiy, I.V. Nikolenko. – Naukovo-tekhnichniy biuleten NDTs biobezpeky ta ekolohichnoho kontroliu resursiv AP. Dnipropetrovskiy derzhavnyi ahrarno-ekonomichnyi universytet. – T.4. – № 1. – 2016. – S.54-59.
4. Kishchak I.T. Vyrobnystvo i zastosuvannia premiksiv / I.T. Kishchak.– K.: Urozhai, 1995.– 271 s.
5. Krokhyna V.A. Otkorm svynei na kombykormakh s novoi fermentnoi dobavkoi / V.A. Krokhyna, A.V. Karabanov, E.V. Udalova, T.M. Ryzhova // Zootekhniiya. – 2001. – № 10. – S.19-21.
6. Mazurenko N.A. Adaptivnoye yzmenenye vnutrennykh orhanov u bychkov / N.A. Mazurenko, V.K. Yurchenko. // Zhyvotnovodstvo.– 1985. – № 6. – S. 50-52.
7. Plokhynskiy N.A. Rukovodstvo po byometryy dlia zootekhnikov / N.A. Plokhynskiy. – M.: Kolos, 1969. – S. 352.
8. Polishchuk A.A. Suchasni kormovi dobavky v hodivli tvaryn ta ptytsi / A.A. Polishchuk, T.P. Bulavkina // Visnyk Poltavskoi derzhavnoi ahrarnoi akademii. – Poltava, 2010. – № 2. – S.63-66.
9. Praktykum z hodivli silskohospodarskykh tvaryn / [Kostenko V.M., Syrovatko K.M., Panko V.V. ta in.] – Vinnytsia: RVV VDAU, 2007. – 244 s.
10. Svezhentsov A.I. Normovana hodivlia svynei / A.I. Svezhentsov, R.I. Kravtsiv, Ia.I. Pivtorak. – Lviv, 2005. – 385 s.

УДК 591.43:636.4:636.087.7

Огородничук Г.М., кандидат с.-х. наук, доцент
e-mail: Ogorodnitchuk71@mail.ru
Винницький національний аграрний університет

ПРОДУКТИВНОСТЬ И СОСТОЯНИЕ ОРГАНОВ ПИЩЕВАРЕНИЯ У СВИНЕЙ ЗА ДЕЙСТВИЯ КОРМОВЫХ ДОБАВОК

Установлена эффективность использования трехкомпонентного ферментного

препарата на разных за питательной ценностью рационах, а также белково-витаминной минеральной добавки ПКД-10 при откорме свиней, их влияние на производительность и состояние органов пищеварения.

За действия введенных кормовых добавок к рациону свиней, среднесуточные приросты животных третьей группы были на 14,1 животных второй группы на 13,9 а животных четвертой группы на 12,6% больше по сравнению со свинками контрольной группы, а вот у свинок четвертой группы в сравнении со свинками третьей группы среднесуточный прирост был ниже на 1,3%.

При включении к рационам молодняку свиней 0,11% от массы концентрированных кормов трехкомпонентного ферментного препарата и кормовой добавки ПКД-10 в количестве 10% от массы зерновых кормов в сочетании с ним наблюдается увеличение толщины стенки желудка за счет утолщения слизистой и мышечной оболочек. Под влиянием данных кормовых добавок усиливается функциональная активность печени и поджелудочной железы.

Ключевые слова: трехкомпонентный ферментный препарат кормовая добавка, молодняк свиней, живая масса, приросты, продуктивность, внутренние органы, тонкий кишечник, толстый кишечник, желудок, кишечник, печень.

UCC 591.43:636.4:636.087.7

Ogorodnichuk G.M., candidate of agricultural sciences, associate professor
e-mail: Ogorodnitchuk71@mail.ru
Vinnitsia national agrarian university

THE EFFICIENCY AND STATE OF PIGS INGESTIONS UNDER THE ACTION OF FEED ADDITIVE

The efficiency of three component enzyme preparation usage at the various diets by nutrition value was proved; the efficiency of protein and vitamin feed additive CFA-10 usage for pigs fattening was also proved; their influence on the efficiency and state of ingestions was also researched.

The average daily growth of the third group of pigs was higher by 14.1%, of the second group animals' growth was higher by 13.9%, the fourth group animals' growth was higher by 12.6% than the average daily growth of the pigs controlled group; but the pigs of the fourth group has the lower average daily growth than the pigs of the third group by 1.3 %.

The increasing of the thickness of the stomach wall by thickening the mucous membranes and muscle was observed when the three component enzyme preparation (0.11% from concentrated feed weight) and feed additive CFA-10 (10% from the weight of grain feeds) were combined. The functional activity of liver and pancreas increases under the action of these feed additives.

Keywords: feed additive, young pigs, live weight, growth, efficiency, three component enzyme preparation, CFA-10, ingestions, small intestine, large intestine, stomach, intestines, liver.

*Рецензент: Чудак Р.А., доктор с.-г.наук, професор
Вінницький національний аграрний університет*